

Boekbesprekingen

Onderwijs Informatie Pakket 3

21 lessen milieubehoud voor het basis- en middelbaar onderwijs. Een uitgave van de Edukatieve Werkgroep van de Vereniging Voor Natuurbehoud. In dit pakket bevinden zich 21, volledig uitgewerkte milieulessen. Auteurs zijn Leo van Hout, Bert van Beurden en John Verpaalen. Het pakket telt 74 pagina's, twee fotoseries en 26 illustraties.

Het onderwijspakket is te bestellen door overmaking van f 12,50 op giro 1918 320 t.n.v. secr. penn. VVN, Koeversedijk 24, Steenberghe onder vermelding van 'OIP 3'. Verzendkosten zijn inbegrepen. Het pakket kan worden afgehaald tegen betaling van f 10,— op het redactiecentrum van de VVN, Vincentiusstraat 7, Roosendaal dat elke zaterdag van 14.00 tot 16.00 uur is geopend. Secretariaat voor België: Hazelaarstraat 3, Mechelen.

Methods in Field Biology

Dit is de eerste uitgave in de IYF Publication Series van de International Youth Federation for Environmental Studies and Conservation. Het is bestemd voor de leeftijdsgroep van 10-15 jaren oud en geeft aanwijzingen voor het kijken naar wat 'leeft en groeit'. Het boekje mag, na toestemming van het IYF Executive Board, c/o IUCN, CH-1110 Morges, Zwitserland, vertaald worden door aangesloten organisaties en andere jeugdorganisaties. Het gestencilde boekje bevat 32 pagina's. Björn Sandström: *Methods in Field Biology Studies*. Vertaling door Bo Landin uit het Zweeds, 32 pag., gestenc. (1974). Prijs Sfr. 3,—, (betalingen aan Société de Banque Suisse, compte no. 54 35 64, IYF, CH-1110 Morges, Zwitserland).

Rook

Dit eenvoudige verhaal met vrolijke kleurentekeningen zal kinderen vervuiling iets is dat iedereen moet helpen voorkomen. Een gezin besluit een tochtje te maken. Als zij buiten de stad zijn is daar overal rook. Ze gaan op onderzoek uit en aan het eind van het verhaal komen zij tot een verrassende ontdekking. De auteur is de Deense kunstenaar die onlangs voor zijn opmerkelijke bijdrage op het gebied van kinderboekillustraties de Hans Christiaan Andersen-medaille kreeg. Ib Spang Olsen: *Rook*. 32 pag., vertaald door Paul en Herma Vogel. Uitgeverij Ploegsma, Amsterdam. Prijs f 9,90.

Kind en milieu

Enkele jaren geleden is, onder de 'vlag' van de Vereniging Voor Natuurbehoud, de Edukatieve Werkgroep opgericht. De deelnemers houden zich bezig met de vraag op welke wijze en met welke middelen milieu-gericht onderwijs op, met name, de basisschool zou kunnen worden gerealiseerd. De werkgroep meent, dat milieubehoud, naast ecologische aspecten, zeker ook maatschappelijke kanten heeft.

De taak van de Edukatieve Werkgroep is op de eerste plaats een dienstverlenende. Een overzicht van de belangrijkste activiteiten kan dit verduidelijken:

- het publiceren van 'onderwijs informatie-pakketten', zoals het 'leerplan biologie en milieu' en de '21 lessen milieubehoud'.
- het houden van lezingen en diavonden en cursussen over de relatie kind en natuurbehoud.
- het gratis uitlenen van boeken en dia's aan het onderwijs (de diatheek omvat al zo'n 10.000 dia's die veel gebruikt worden).
- het vervaardigen van leermiddelen als leerlingenbladen en klankbeelden.

Informatie over dit alles kunt u aanvragen op het adres:
Bezoekerscentrum VVN, Vincentiusstraat 7, Roosendaal, tel. 01650 - 3 78 74 of 3 49 49.

Bird Projects for Schools

Op instructieve wijze behandelt de schrijver in een zeer kort bestek (40 pagina's) de punten die voor het bestuderen van vogels door schoolkinderen van belang zijn, zoals herkenning en populatie, voedselzoeken, zang, wijze van verplaatsen, andere gewoonten en eigenaardigheden en soorten studies. In een aantal aanhangsels wordt tenslotte nog aandacht geschonken aan het voeren van vogels, het maken van een vogelasyl, schuilhutten, kijkers, boekenlijst en grammofoonplaten met vogelgeluiden.

Het geheel is met enkele tekeningetjes verduidelijkt.

H.J.L.

John Taunton, Education Officer to the Royal Society for the Protection of Birds: *Bird Projects for School*. 40 pagina's (1971). Evans Brothers Ltd., Montague House, Russell Square, London W.C. 1. Prijs f 4,80.

Flight Identification of European Raptors

Het resultaat van tal van jaren studie van de Europese stootvogels en de problemen bij herkenning in de vlucht hebben twee Deense en twee Britse ornithologen bijeengebracht. De basis werd gevormd door acht artikelen die de auteurs eerst in 'British Birds' publiceerden. Totaal worden 38 Europese soorten behandeld en verdeeld in zeven hoofdstukken (buiszenden en Wespendief, arenden en Visarend, kiekendieven en wouwen, gieren, grote valken, kleine valken & Grijsze Wouw en haviken). Het laatste hoofdstuk geeft een overzicht van de bescherming die de stootvogels in de landen in Europa genieten. De tekst is zeer gedetailleerd en is geïllustreerd met vele zwart-wit pentekeningen van Ian Willis en 176 foto's van vliegbeelden. Per soort wordt het silhouet, de vlucht en de kenmerken besproken, terwijl de getekende vliegbeelden van een uitgebreid bijschrift zijn voorzien. Naast de gebruikelijke veldgidsen geeft dit boek ons een bron van informatie over herkenning van stootvogels die wij voornamelijk aan het vliegbeeld moeten determineren. Het is dus verleidelijk het boek mee op excursie te nemen, jammer dat het daarvoor minder geschikt is. Dan zou het tot een handzame dunne zakgids moeten worden gemaakt, waar misschien meteen de vliegbeelden in kleur zouden kunnen worden afgedrukt. Een wens voor later, want het is al een uitgave waar wij voor kort niet van hadden durven te dromen!

J.T.

R. F. Porter, Ian Willis, Steen Christensen, Bent Pors Nielsen: Flight Identification of European Raptors. 264 pag. (waarvan 80 pag. met 176 foto's), pentekeningen van Ian Willis (1974). Uitg. T. & A. D. Poyser Ltd., Berkhamsted. Prijs f 37,50.

Broedvogelverslag 1973 — Assen en omgeving

De Vogelwerkgroep 'De Koperwiek' heeft een broedvogelverslag 1973 uitgegeven (gestencild, 40 pag.) van Assen en wijde omgeving. Behalve nestenkascontrole werden ook andere broedvogels genoteerd. Het aantal nestkasten werd op 200 stuks gebracht. De Bonte Vliegenvanger en Zwarte Mees ontbraken dit seizoen, terwijl van de Gekraagde Roodstaart één paarje aanwezig was. De Torenvalk broedde in

Norg en Rolde. Steenuil en Draaihals werden ook broedend aangetroffen. Correspondentieadres: S. van der Veen, Zwin 103, Assen.

Vogels van het brakke getijgebied

In het oostelijk Haringvliet ligt een belangrijke vogelpleisterplaats, de Ventjagersplaten dat tussen december 1964 en december 1969 regelmatig door de auteur werd bezocht. Sinds augustus 1966 werden de vaak imponerende aantallen vogels vrij regelmatig geteld, maar er werden ook gegevens verzameld omtrent het gedrag van de wadvogels, met name de foerageeractiviteit, de getijdentrek en de laagwatersverspreiding. Er wordt tevens een samenvatting gegeven van de tellingen op de Ventjager. Daarnaast wordt ruim aandacht besteed aan de verspreiding over de voedselterreinen. (w.o. Aalscholver, Lepelaar en Spreeuw). De aan ganzen, eenden en andere watervogels verzamelde gegevens zijn per soort samengevat. De waarnemingen aan de steltlopers worden echter per onderwerp besproken. Slechts summiër worden twee interessante verschijnselen behandeld, waarvan later elders verslag wordt uitgebracht namelijk over interspecifieke concurrentie bij Kluut en Kokmeeuw en de foerageeractiviteit en de verspreiding van de Wintertaling. Zwarts heeft de verkregen gegevens nuttig gebruikt en voor serieus geïnteresseerden is hierin veel te vinden. Het boek is geïllustreerd met tal van kaarten, grafieken en vogeltekeningetjes. De paginering is wat ongemakkelijk aan de binnenzijden van de bladzijden aangebracht. Leo Zwarts heeft ook hiermee aange-toond dat het zo belangrijk is verzamelde gegevens uit te werken en waar dit mogelijk is te interpreteren om het daarna onder ogen van een groter aantal geïnteresseerden te kunnen brengen. Daarin is Zwarts goed geslaagd.

J.T.

Leo Zwarts: Vogels van het brakke getijgebied. Ecologische onderzoeken op de Ventjagersplaten. Engelse summary. 212 pag. (1974). Uitg. Bondsuitgeverij van de jeugdbonden voor natuurstudie (NJN, CJN en KJN), Amsterdam. Gedrukt in klein-offset. Prijs f 6,50 (inc. verzending). Bestelbaar door storting van dit bedrag op giro-rek. 233 040 t.n.v. NJN Jeugdbondsuitgeverij, Amsterdam.

Der Schwarzstorch

De Zwarte Ooievaar is in zijn keuze van broed- en voedselgebied zo gespecialiseerd dat er nog maar weinig gebieden in het landschap van midden-Europa meer zijn te vinden waar zij nestelen. En de gunstige gebieden die er zijn staan aan vele gevaren en wijzigingen bloot. De Zwarte Ooievaar wordt daarom bedreigd met uitsterven. De laatste broedgebieden worden zoals de Zeearenden in Sleswijk-Holstein en de valken in Zuid-Duitsland bewaakt door speciaal voor dit doel opgerichte groepen. De auteurs hebben samengevat wat er tot nu toe over deze soort bekend is en wijzen in het bijzonder ook op de gegevens die nog ontbreken. Het fotograferen van de bewoonde nesten zou nog slechts in bijzondere gevallen toegestaan mogen worden. De Zwarte Ooievaar kan in Nederland als regelmatige gast beschouwd en wel in het bijzonder van eind juli tot begin september wanneer vooral jonge vogels bij ons op doortrek worden waargenomen. Over de Bosporus en Klein Azië trekken zij in zuidoostelijke richting.

J.T.

Peter Schröder & Gerd Burmeister: Der Schwarzstorch. 64 pag., 49 illustraties (1974). Die Neue Brehm-Bücherei nr. 468. Uitg. A. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt. Prijs DM 5,20.

Blauwdruk voor overleving

Deze ecologische blauwdruk geeft meer dan een oriëntatie op nieuwe gezichtspunten sinds het rapport van de Club van Rome en het VN-rapport 'Niet meer dan één aarde', en het is meer dan een vertrekpunt voor nader onderzoek. Het plaatst alle eerdere signalen in een samenhangend geheel en geeft een goed doordachte, praktische planning voor de oplossing van de problematiek. Het gaat er van uit dat de toestand van ons milieu buitengewoon ernstig is en dat een onherstelbare vernietiging dreigt van de natuurlijke systemen die het leven op aarde in stand houden.

Blauwdruk voor overleving. Nederlandse vertaling en bewerking Wouter van Dieren met medewerking van R. C. van Wannig, J. T. de Smidt, R. Huetting & A. G. Jongejans-Meyer. 158 pag. (1973). Uitg. Contact B.V., Amsterdam. Prijs f 12,50.

pag. 870: De 28e regel van boven komt tussen de 29e en 30e regel. Gelanceerd wordt gehanteerd.

pag. 877: 2e kolom na 4e regel van boven is vervallen: 'namelijk veldmuizen (Uttendorfer 1952). Veldmuizen zijn onderhevig', waarna 5e regel volgt.

pag. 890: 10e regel van boven 'van 15 oktober tot en met 31 oktober' moet zijn: 'van 1 september tot en met 31 december'.

Birdwatchers' Year

Dit boek geeft de activiteiten weer van zes vogelkenners die elk in hun eigen omgeving (urban area, woodland, wetland, farmland, mountain & moorland en island) een jaar lang vogels kijken hebben beschreven in zes dagboeken met verbazend interessante gegevens die stuk voor stuk komen opduiken. Elke auteur drukt zijn eigen stempel op zijn deel van dit 'verzamelde' werk en waardoor het een uitgave is geworden die voor elke vogelliefhebber, beginner of gevorderd, een bron zal zijn van interessante informatie. Niet alleen over het waarnemen, maar ook over het weer, de seizoenen, de bescherming, de ecologie, de vogel in zijn biotoop, gewichten, rui, nestkastjes en nog vele andere zaken. Vele foto's, maar ook aardige pentekeningetjes en grafiekjes, zorgen voor een prettige illustratie.

J.T.

Leo Batten, Jim Flegg, Jeremy Sorensen, Mike J. Wareing, Donald Watson & Malcolm Wright: Birdwatchers' Year. Met ill. van Ian Willis & Donald Watson. 351 pag. (1973). Uitg. T. & A. D. Poyser Limited, Berkhamsted. Prijs f 37,25.

Singvögel - Sommervögel

Een wandplaat van 64 x 92 cm met uitstekende tekeningen in kleur van Marianne Golte-Bechtle op 1½ x natuurlijke grootte waarop 15 zangvogels staan afgebeeld. Deze plaat gecombineerd met een goed plaatje met geluiden van deze soorten (Spreeuw, Europese Kanarie, Veldleeuwerik, Witte Kwikstaart, Boompieper, Tuinfluit, Tjiftjaf, Huiszwaluw, Boerenzwaluw, Gierzwaluw, Zwarte en Gekraagde Roodstaart, Zanglijster, Nachtegaal en Noordse Nachtegaal) stelt ons in staat tegelijkertijd te kijken naar de afbeelding van de vogel en naar het geluid te luisteren. Een dergelijke combinatie bespraken wij op pag. 537 van het dec.nr. in 1973.

M. Golte-Bechtle: Singvögel-Sommervögel, Kosmos wandplaat nr. 2, in 4 kleuren. Bijbehorende 17 cm 45 toeren langspeelplaat met opnamen van Claus Fentzloff, Werner Mylius & Hubert Reisinger. Platenhoes met uitvoerige beschrijving van de geluiden (1974). Bestelnr. ISBN 3-440-04052-6. Kosmos-Verlag Franck'sche Verlagshandlung, Stuttgart 1. Prijs DM 14,80.

Breeding Birds of Britain and Ireland

Uit een serie artikelen die voor het eerst in 'British Birds' in de jaren 1967-68 verschenen heeft de auteur zijn boek gebaseerd. Het werd met gegevens van de jaren daarna bijgewerkt en zo is er een uitgebreid werk ontstaan dat ons per soort de broedgegevens verschaft van Groot-Brittannië en Ierland. Van elke soort is tevens een overzichtskaartje opgenomen. Interessant is dat ook de oorzaken worden behandeld van voor- of achteruitgang van een soort of het zich vestigen in nieuwe gebieden. Strengere winters hebben grote invloed, ook in Engeland, op de vogelbevolking. Stootvogels en uilen gingen sterk in aantal achteruit. Milieuvervuiling eiste ook daar haar tol. Typisch is dat in Engeland ook de Vink achteruit gaat, hetgeen ik zelf in ons eigen land tot veler verbazing ook vaststelde. Een bijzonder interessant boek, waarbij wij met ons eigen land ook veel vergelijkingen zullen kunnen trekken. Het bevat zo'n schat van gegevens waarbij we eigenlijk te kort blijven staan.

J.T.

John Parslow: Breeding Birds of Britain and Ireland. A historical survey. 272 pag., 30 diagrammen en pentekeningen van Rosemary Parslow, 225 verspreidingskaartjes, (1973). Uitg. T. & A. D. Poyser Limited, Berkhamsted. Prijs f 28,60.

Eagle Days

Peter Steyn heeft jarenlang een studie gemaakt van verschillende arenden op hun nest met hun eieren en hun jongen in Zuid-Afrika en Rhodesië. Een wijze die wij in Europa minder zouden aanbevelen, maar daar nog de enige manier is om gegevens te verzamelen. Het boek is zeer boeiend geschreven en verlucht met 22 prachtige kleurenfoto's en 125 zwart-wit opnamen. Leslie Brown heeft het waarderend voorwoord geschreven.

Steyn heeft voornamelijk met schuilhutten gewerkt en gebruikte meestal een 500 mm lens, zodat hij niet al te dichtbij hoefde te komen.

Voor diegenen die op vogelsafari naar Afrika gaan is het een zeer aan te bevelen boek. De arenden die Steyn beschrijft komen ook in Centraal- en Oost-Afrika voor. Juist arenden zijn voor ons Europeanen zo fascinerend en aan de hand van de talrijke foto's kan men de kenmerken goed onderscheiden, hetgeen in 'A Field Guide to the Birds of East and Central Africa', sixth impres-

sion (1973), van J. G. Williams ontbreekt. Het variabele verenkleed o.a. van de Afrikaanse Steppenarend (Tawny Eagle) wordt beschreven en welk voedsel de verschillende arenden als prooi slaan.

An Mulder

Peter Steyn: Eagle Days. A Study of the African Eagles. 147 ill., 158 pag. (1973) Uitg. MacDonald, London. Prijs f 33,15.

Betreffende Vogels

Wij kennen Hans Warren als schrijver van diverse artikelen over vogels, die hij zelf illustreerde. Wij kennen Hans Warren ook als dichter. Hiervan kan men zich in het Zeeland-nummer van 'Het Vogeljaar' nader overtuigen. Nu zijn er 25 gedichten van Hans Warren over vogels gebundeld en voorzien van 25 exquise miniatuurtjes in kleur van H. J. Slijper. Een samenvoegen van het werk van twee kunstenaars op zo'n niveau strekt tot lof aan de uitgever.

De wat nostalgische gedichtenbundel wordt verdeeld in vijf hoofdstukken ('Slechtvalk en Duif' waarin Warren o.m. schrijft: 'ben ik gelukkig, tussen duif en valk, de schakel, tussen rover en prooi'), II Dode vogels waarin de Koekoek, Steenuil, Kerkuil, Fuut, Kip en Noordse Stormvogel een plaats vinden, III Historische vogels waar de Kwartel, Zwaan, Rotslijster, Visarend, Condor en witte duif de revue passer, IV Vogels in de spiegel met de Nachtegaal, Roodborst, Ooievaar, Blauwe Reiger, Kluit, Houtsnip en Zwartkop ('als de zwartkoppen tegen elkaar zingen, laat dan niemand spreken') en deel V Zingende vogels waarin de Kneu, Cettis Zanger, Nachtegaal en Wielewaal naar voren zijn gebracht.

De bundel is doorspekt met vogelbescherming waarin de bedreiging van de uilen, het ondeskundig meenemen van jonge vogels, het eten van kwartels, het verzamelen van eieren van de Visarend, de Houtsnippenjacht en het stookolievraagstuk aan de orde komen. De miniatuurtjes zijn knap aangepast en maken het boekje tot een nog waardevoller bezit.

J.T.

Hans Warren: Betreffende Vogels. 25 gedichten met 25 miniatuurtjes van H. J. Slijper. Uitg. Erven Thomas Rap, Spuistraat 183, Amsterdam. 61 pag. (1974). Prijs f 28,50.

Voor onze abonnees zijn, zo lang de voorraad strekt, 100 speciaal door de auteurs gesigneerde exemplaren beschikbaar, verkrijgbaar voor f 28,50 (incl. verzending) per stuk door storting van dit bedrag op giro-rek. 96 44 72 t.n.v. Adm. 'Het Vogeljaar' te Delft met vermelding 'gedichten'.

Stelling over vogelbescherming

Ter verkrijging van de graad van doctor in de rechtsgeleerdheid op 13 juni 1974 te Rotterdam troffen wij bij het proefschrift getiteld 'Niet volgestorte aandelen', van de heer A. Plate, de volgende stelling aan:

11. Internationale actie tot vogelbescherming vanuit Nederland loopt het gevaar iedere doeltreffendheid te verliezen zolang het wilsterflappen in Nederland nog wordt toegelaten.

Stelling bij proefschrift

Op 7 juni j.l. promoveerde aan de Rijksuniversiteit te Groningen de heer O. M. H. de Vries tot doctor in de biologie.

Stelling XII behorende bij zijn proefschrift luidt als volgt: De weigering van het eerste kievitsei door H.M. de Koningin en Haar vertegenwoordigers in de Provinciale en Gemeentelijke bestuursorganisaties wekt ten onrechte de indruk dat de door de wet erkende sport van het kievitseieren rapen afbreuk zou doen aan de weidevogelstand'.

Wij zijn van mening dat dr. De Vries gelijk kan hebben ten opzichte van het vasteland van de provincie Friesland, maar o.i. geldt dit in geen geval ook voor de meeste van onze andere provincies.

Interessante stellingen

Op 1 mei 1974 promoveerde te Utrecht de heer C. H. F. Simons met het proefschrift 'Marine Justitië'. De volgende stellingen van dr. Simons vermelden wij hieronder:

VII

Het verdient aanbeveling, dat de Nederlandse regering er bij haar EEG-partners — met name bij de regeringen van Frankrijk en Italië — bij voortdurend op blijft aandringen, dat in deze landen aan het vangen, het exporteren en het consumeren van trekvogels

paal en perk wordt gesteld. Zulks is niet alleen van belang uit een esthetisch, maar tevens uit een praktisch oogpunt van milieubeheer, daar gevreesd moet worden dat een vermindering van de vogelstand de natuurlijke wijze van insectenbestrijding in gevaar zal brengen.

IX

Het aanleggen van een verkeersdam als verbinding tussen één van de Waddeneilanden en de vaste wal dient om velerlei redenen geen doorgang te vinden. Door veranderingen in de biotoop van verschillende soorten vogels, zouden onvervangbare broedgebieden verloren kunnen gaan; de verkeersdruk, met begeleidende verschijnselen zou er op hinderlijke wijze door toenemen; aan de populaire sport wadlopen zou een gevoelige klap worden toegebracht.

Bokje in stelling bij proefschrift

Op 25 november 1974 promoveerde de heer J. J. M. van Gasteren met het proefschrift 'Investigation of 30,32P and 34Cl Levels with direct Reactions' ter verkrijging van de graad van doctor in de wiskunde en natuurwetenschappen aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Als elfde stelling werd hieraan o.m. toegevoegd: 'De jacht op het Bokje (*Lymnocyptus minimus*) kan noch op grond van een uitgebreid voorkomen noch uit de culinaire waarde van het diertje worden gerechtvaardigd'.

Zoals bekend is de jacht op het Bokje nog steeds geopend van 18 augustus tot 31 januari daaropvolgend. De jacht in België en Duitsland is op het Bokje geheel gesloten. Handelswaarde heeft deze soort niet en, als jachtobject voor de jager van weinig belang. De vogel laat zich namelijk van zeer dichtbij naderen, heeft als toendra-vogel weinig angst voor de mens, en valt enkele tientallen meters weer in als het schot heeft gemist. Het onderscheid van Watersnip en Bokje moet voor een kenner van de Watersnip niet moeilijk zijn. De volledige sluiting van de jacht op het Bokje wordt dan ook veelal niet als onredelijk beschouwd.

Vogel-Kosmos-Kalender 1975

Wederom verscheen in de serie kalenders van Kosmos een prachtige vogelkalender met 12 uitstekende kleurenfoto's. Afgebeeld zijn Kerkuil, Kwartel, Huismus, Paapje en Nachtegaal van H. Reinhard, Blauwe Reiger en Goudvink van R. Siegel, Ekster, Hop, Tjiftjaf en Torenvalk van H. Schrempf en Pauwen van T. Angermayer. Bij elke plaat staat een korte tekst.

H.J.L.

Vogel-Kosmos-Kalender 1975. 29,5 x 32 cm. Bestelnr. ISBN 3-440-04091-7. Franckh'sche Verlagshandlung W. Keller & Co. Kosmos-Verlag, 7000 Stuttgart 1, Postfach 640. Prijs DM 9,80.

Kronen-kalender

'Schöne Vogelwelt' 1975

Deze kalender heeft een nieuw formaat (21 x 38,8 cm) met wederom twaalf prachtige kleurenplaten van F. Murr (Glanskop, Houtsnip, Wielewaal, Tafel-eend, Kleine Bonte Specht, Meerkooit, Cirlgors), L. Binder (Boompieper, Houtduif, Boomvalk, Auerhaan) en R. Scholz (Strandplevier) met de bekende bij-schriften.

Voor diegenen die al jaren deze kalender kopen is het soms wel eens een teleurstelling dat er een zelfde plaat voor de tweede maal terugkomt. De platen zijn echter van zo'n kwaliteit dat het waard is ze stuk voor stuk in te ramen. Alleen een grote oplage kan de uitgave van zo'n kalender rechtvaardigen en is daarom voor ons taalgebied ten enen male onmogelijk.

Schöne Vogelwelt. Kronen-Kalender 1975. Kronen-Verlag, Erich Cramer, Donnerstrasse 5-7, 2-Hamburg-50 (Altona). Prijs f 14,95 (DM 12,—).

Ons levende bos

Ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het Staatsbosbeheer schreef ir. J. F. Woltersen een deskundig boekje over het Nederlandse bos. De volgende hoofdstukken vinden wij in dit interessante boekje: 'De wordingsgeschiedenis van het Nederlandse bos', 'Het bos', 'De functie van de boom in bos en landschap', 'De toekomst van bos en bomen in Nederland', 'Het afwegen van de belangen' en literatuur-opgave. Naar onze smaak spelen de vogels nog altijd een grotere rol in het Nederlandse bos dan algemeen aangenomen wordt.

J.T.

Ir. J. F. Woltersen: Ons levende bos. 96 pag., vele kleuren & zwart-wit ill. (1974). Uitg. Staatsbosbeheer, Utrecht.

Vogels van de vrije lucht

In de serie Meulenhoff Bibliotheek voor de Natuur is het bovengenoemde deeltje verschenen dat werd geschreven door J. Felix en geïllustreerd door K. Hiseck.

Het boekje dat zich voornamelijk beperkt tot de zangvogels met daarbij een enkele uil en een paar hoenderachtigen geeft een flinke hoeveelheid inlichtingen over de vogels in het algemeen en enkele aspecten in het bijzonder, zoals het broeden en nestelen, de vogeltrek, wintervoeding en vogelbescherming. De tekeningen doen wat stijfjes aan en zullen de tegenwoordig zeer verwende lezer wel wat tegenvallen, doch dat is niet altijd te voorkomen. De tekst is duidelijk en geeft veel wetenswaardigheden voor de beginnende vogelaar, waarvoor dit boekje dan ook ongetwijfeld bestemd is.

H.J.L.

J. Felix: Vogels van de vrije Lucht. 190 pagina's en veel kleuren afbeeldingen. Vertaling en bewerking van Jaap Taapken. Uitgave Meulenhoff, Amsterdam. Prijs f 16,50.

In deze zelfde serie verscheen ook **Vogels determineren** met tekst van dr. W. P. Postma & H. Kleijn en ill. van Karel Aage Tinggaard (prijs f 19,50) 3e herziene druk, 212 pag. (1974) en **'Koolvogels'** met tekst van dr. W. P. Postma & H. Kleijn met ill. van Henning Anthon (prijs f 16,50) 4e druk, 134 pag. (1974). De boekjes zijn wat verouderd en missen de volledigheid van soorten waardoor deze alleen voor de beginnende waarde hebben.

Nids et Oeufs

Uitzetten van Patrijzen zal niet alleen Van 302 west- en middeneuropese vogels worden de nesten en eieren in dit uit het Duits vertaalde boekje behandeld. Heel wat meer dus dan in de Nederlandse vertaling van deze uitgave. De gekleurde afbeeldingen van 144 nesten met eieren en 106 gekleurde afbeeldingen op natuurlijke grootte geeft meer informatie over dit boeiende deel van het vogelleven, de voortplanting. Wij hopen dat de uitgave van boekjes over nesten en eieren geen aanleiding zullen geven voor ongewenste interesse voor nest en ei. We zouden eigenlijk met een grote kring om elk nest heen moeten lopen om er maar vooral voor te zorgen dat er geen enkel nest door ons toedoen verloren zou gaan.

Siegfried Hoehner: Nids et Oeufs. 272 pag. (1973), uit het Duits in de Franse taal bewerkt door Michel Cuisin. Uitg. Dalachaux & Niestlé, Neuchâtel. Prijs Sfr. 26,—.

Let op gemerkte Grauwe Ganzen

In 1974 werden in de DDR 85 Grauwe Ganzen gemerkt met blauw-gele halsbanden. De operatie vond plaats in de buurt van de Gülpsee. De volgende categorieën werden onderscheiden:

- niet broedvogels welke werden gemerkt in de eerste helft van mei met een halsband met blauw boven en geel onder.
- broedvogels, gemerkt tussen half mei en half juni met geel boven. In deze categorie bevonden zich zowel adulte als jonge vogels.
- doortrekkers welke werden gemerkt in augustus. De halsband toont blauw boven en is voorzien van een korte rode wimpel.

Indien u een aldus gemerkte Grauwe Gans waarneemt verzoeke deze waarneming door te geven aan het onderstaande adres:

Zentrale für die Wasservogelforschung der DDR, Pädagogische Hochschule 'Karl Liebknecht', 15 Potsdam, Sanssouci, Villa Liegnitz, DDR.

(Zie ook jrg. 21 - bladz. 350-351.)

Zo uitvoerig mogelijke informatie wordt op prijs gesteld.

● G. L. Ouweneel, Kilstraat 22, Maasdam

Vlaamse Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubehoud 'Natuur 2000'

Wie in 1975 'Het Vogeljaar' wil blijven ontvangen, dient spoedig Bfr. 140 te storten op rekening nr. 410-0465261-72 van Natuur 2000, met de vermelding 'Abonnementsgeld Vogeljaar 1975'. De gewone N2-kontributie voor 1975 bedraagt Bfr. 150 (incl. abonnement op het bondsblad 'Beenbreek').

Julius Smeyers

Vogelbeschermingswacht 'Zuid-Oost Veluwe'

Voor de op te richten Vogelbeschermingswacht 'Zuid-Oost Veluwe' (driehoek Arnhem-Dieren-Brummen-Apeldoorn-Arnhem) zoeken wij actieve leden die ons willen helpen (minimumleeftijd 18 jaar). De Zuid-Oost Veluwe staat bekend om zijn mooie en uitgestrekte natuurgebieden o.a. Nationale Park Veluwezoom en de Loenermark, zodat hier een zeer aantrekkelijk werkterrein ligt.

Belangstellende vogelliefhebbers die willen meewerken kunnen zich in verbinding stellen met F. Duermeijer, Looierstraat 52 te Velp.

Winterprogramma van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden

De Educatieve Dienst van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Raamsteeg 2, Leiden, tel. 021 - 43844 deelt ons mede dat op 10 december 1974, 4 februari en 11 maart 1975 weer 'openhuis-middagen' worden gehouden op woensdagmiddagen. Aanvang 14.00 uur precies. Onder leiding kan men de collectie bezichtigen.

Op dinsdagavonden worden om precies 20.00 uur lezingen gehouden in de collegezaal. Op 10 december 1974 spreekt dr. E. Gittenberger over 'Schelpen en slakken', op 4 februari 1975 zal Piet Steltman het over 'Milieu-opvoeding' hebben en op 11 maart 1975 zal B. J. Speek het hebben over de werkwijze en de resultaten van het ringonderzoek in verband met de vogeltrek.